

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till ändring
av 7 och 12 §§ hovrättslagen**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att hovrättslagen ändras så att en ställföreträdande ledamot kan upptas i hovrätten, om en tjänst som hovrättsledamot är vakant eller om en ledamot är förhindrad att sköta sin tjänst. I sin nuvarande form tillåter lagen att en ställföreträdande ledamot förordnas endast i stället för ett

hovrättsråd och endast i det fall att hovrättsrådet har förhinder, t.ex. på grund av sjukledighet.

Dessutom föreslås det att ändringen av benämningen på hovrättsrådstjänsterna skall konstateras i lagens ikraftträdelsestadgande.

Lagen avses träda i kraft den 1 maj 1994.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Enligt 7 § 1 mom. hovrättslagen (56/94) kan vid förhinder för ett hovrättsråd en assessor, en fiskal, en föredragande som har skött fiskalsuppgifter under minst tre år, en tingsdomare eller någon annan person med sådan behörighet som anges i 6 § förordnas till ställföreträdande ledamot i hans ställe så som närmare stadgas genom förordning. Enligt utkastet till hovrättsförordning kan presidenten förordna en assessor till ställföreträdande ledamot, om hovrätten av någon av de anledningar som nämns i 7 § 1 mom. hovrättslagen behöver en ledamot till en avdelning. Av samma anledning får presidenten för högst två månader och plenum för högst sex månader uppta en föredragande som under minst tre år skött fiskalsuppgifter eller en tingsdomare till ställföreträdande ledamot. Om en ställföreträdande ledamot behövs för längre tid än sex månader eller om hovrätten vill uppta någon annan till ställföreträdande ledamot, skall plenum göra en framställning i saken till högsta domstolen, som förordnar en person som den finner lämplig till ställföreträdande ledamot. Hovrättslagen har stadfästs den 21 januari 1994 och

träder i kraft den 1 maj 1994. Den nya hovrättsförordningen kommer att föreslås träda i kraft samtidigt som hovrättslagen.

Enligt 14 § (283/90) i den gällande förordningen om hovrätterna, kan hovrätten adjungera någon om den på grund av en ledamots sjukdom eller tjänstledighet eller av någon annan orsak behöver en ledamot till en division. Denna adjungerade ledamot motsvarar en sådan ställföreträdande ledamot som avses i hovrättslagen. Stadgandet gör det möjligt att adjungera ledamöter också då en tjänst som hovrättsledamot är vakant. Man har också i regel förfarit så att man, när en hovrättsrådstjänst blivit vakant, har förordnat någon till adjungerad ledamot tills tjänsten besätts. Efter- som varken tjänstförrättande ledamöter eller vikarier för ledamöterna har förordnats till hovrätterna har det system som innebär att adjungerade ledamöter har förordnats i praktiken motsvarat detta förfarande.

Det gällande stadgandet förutsätter inte att den adjungerade ledamoten förordnas att sköta just den tjänst som är vakant eller fungera som vikarie för just den ledamot som är förhindrad. Enligt stadgandet förordnas den adjungerade ledamoten till en division. Avsikten är alltså att

försäkra sig om att ämbetsverkets lagskipningspersonal alltid är fulltalig. Detta är nödvändigt för att alla sammanträden skall kunna hållas.

Enligt stadgandet i 2 § 1 mom. (957/88) lagen om tjänster vid hovrätterna, som är i kraft till den 31 april 1994, kan med hänsyn till antalet mål och ärenden som skall handläggas eller av någon annan särskild orsak vid en hovrätt för viss tid utnämnas extraordinarie hovrättsråd. I hovrättslagen ingår ett stadgande med samma innehåll. Eftersom det i 9 § 1 mom. hovrättslagen stadgas att de ställföreträdande ledmötorna inte får utgöra flertalet av de ledamöter som deltar i ett sammanträde, torde behovet att utnämna extraordinarie hovrättsråd när en ledamot uteblir länge från tjänsteutövningen öka i framtiden. Trots detta är det nödvändigt att ha kvar också ett sådant stadgande om förordnande av en ställföreträdande ledamot till en avdelning som motsvarar det nuvarande förfarandet.

Enligt 55 § regeringsformen stadgas i lag om de allmänna över- och underrätterna. I lag skall därför också stadgas om domstolarnas sammansättning i situationer då en tjänst som hovrättsledamot är vakant eller hovrätten av någon annan anledning behöver en ställföreträdande ledamot till en avdelning. Möjligheten att förordna en ställföreträdande ledamot till hovrätten kan inte utvidgas genom förordning.

Av ovan nämnda skäl föreslås det att 7 § 1 mom. hovrättslagen ändras så att en ställföreträdande ledamot alltid kan förordnas till hovrätten när en tjänst som hovrättsledamot är vakant eller en ledamot är förhindrad att sköta sin tjänst. Stadgandet omfattar i den form det har i förslaget samtliga hovrättsledamotstjänster. Den nuvarande formuleringen gäller enbart skötsel av en tjänst som hovrättsråd. Såsom nya ledamotstjänster vid hovrätterna inrättas den 1 maj 1994 tjänster som hovrättslagman. En hovrättslagman fungerar som chef för en avdelning.

I regeringens proposition med förslag till hovrättslag (RP 139/93 rd.) konstateras att avsikten är att slopa indelningen i hovrättsrådstjänster av högre och lägre löneklass. I lagens 3 § stadgas beträffande denna omständighet att det vid hovrätterna endast finns hovrättsråd. Tjänsterna förblir i sina nuvarande löneklasser. För att ändringen av tjänstebemärkningarna skall träda i kraft, förutsätts ett förtydligande stadgande i lagens 12 §. Till 12 § 3 mom. fogas enligt lagförslaget ett stadgande,

enligt vilket tjänstebemärkning för hovrättsråd av högre löneklass såsom ordförande för en division, hovrättsråd av högre löneklass och hovrättsråd av lägre löneklass ändras till hovrättsråd när denna lag träder i kraft.

2. Propositionens verkningar

Propositionen säkerställer full funktionsduglighet i hovrätten också när en ledamotstjänst är vakant. Besättandet av en tjänst drar ut på tiden på grund av det förslagsförfarande som tillämpas. Samtliga hovrätters sammanlagda personalresurser är redan nu för små för de mål och ärenden som skall avgöras. Hovrätten måste kunna fungera med full effekt i alla situationer, också när en ledamotstjänst är vakant.

De ställföreträdande ledamöterna, nuvarande adjungerade ledamöter, är i praktiken oftast föredragande vid hovrätten. Som adjungerade ledamöter betalas dem, beroende på förordnandets längd, antingen ett särskilt fastställt arvode för adjungerade ledamöter eller lön som motsvarar det lägst avlönade hovrättsrådets lön. Propositionen förorsakar inga extra kostnader jämfört med den nuvarande situationen. Inte heller ändringen av tjänstebemärkningarna inverkar på kostnaderna.

Propositionen har inga verkningar i fråga om personalen eller organisationen.

3. Ärendets beredning

Propositionen har beretts i justitieministeriet som tjänstearbete. Ändringen i 7 § har behandlats vid ett sammanträde den 14 februari 1994 mellan hovrätternas presidenter, vid vilket den föreslagna lagändringen konstaterades vara nödvändig.

4. Ikraftträdande

Hovrättslagen träder i kraft den 1 maj 1994. Det föreslås därför att den lag som ingår i propositionen skall träda i kraft samtidigt.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag
om ändring av 7 och 12 §§ hovrättslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 7 § 1 mom. hovrättslagen av den 21 januari 1994 (56/94) samt fogas till 12 § ett nytt 3 mom., varvid de nuvarande 3 och 4 mom. blir 4 och 5 mom., som följer:

7 §

Ställföreträdande ledamöter

Är en tjänst som ledamot av hovrätten vakant eller har en ledamot förhinder kan en assessor, en fiskal, en föredragande som skött fiskalsuppgifter under minst tre år, en tingsdomare eller någon annan person med sådan behörighet som anges i 6 § 1 mom. förordnas till ställföreträdande ledamot av hovrätten så som närmare stadgas genom förordning.

12 §

Ikraftträdande

Tjänstebestämmelsen för hovrättsråd av högre löneklass såsom ordförande för en division, hovrättsråd av högre löneklass och hovrättsråd av lägre löneklass ändras till hovrättsråd när denna lag träder i kraft.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1994.

Helsingfors den 18 mars 1994

Republikens President
MARTTI AHTISAARI

Minister Heikki Haavisto

Lag

om ändring av 7 och 12 §§ hovrättslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 7 § 1 mom. hovrättslagen (56/94) av den 21 januari 1994 samt
fogas till 12 § ett nytt 3 mom., varvid de nuvarande 3 och 4 mom. blir 4 och 5 mom., som följer:

Gällande lag

7 §

Ställföreträdande ledamöter

Vid förhinder för ett hovrättsråd kan en assessor, en fiskal, en föredragande som har skött fiskalsuppgifter under minst tre år eller en tingsdomare eller någon annan person med sådan behörighet som anges i 6 § förordnas till ställföreträdande ledamot i hans ställe så som närmare stadgas genom förordning.

Förslagen lydelse

7 §

Ställföreträdande ledamöter

Är en tjänst som ledamot av hovrätten vakant eller har en ledamot förhinder kan en assessor, en fiskal, en föredragande som har skött fiskalsuppgifter under minst tre år, en tingsdomare eller någon annan person med sådan behörighet som anges i 6 § 1 mom. förordnas till ställföreträdande ledamot av hovrätten så som närmare stadgas genom förordning.

12 §

Ikraftträdande

(ett nytt 3 mom. tillfogas)

Tjänstebestämmelsen för hovrättsråd av högre löneklass såsom ordförande för en division, hovrättsråd av högre löneklass och hovrättsråd av lägre löneklass ändras till hovrättsråd när denna lag träder i kraft.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1994.